

СВЕНКО О. В

ШАШКІНА О.М.

КВНЗ « Запорізький педагогічний коледж» ЗОР

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ КОМУНІАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ

На сучасному етапі інтеграції України до Європи особливого значення набуває вивчення сучасних європейських мов. Згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями Ради Європи, відтепер метою є не просто вивчення будь-якої мови, а вільне спілкування нею, тобто формування в індивіда іншомовної комунікативної компетенції, що є основою комунікативного підходу до вивчення іноземних мов.

Стрімкі зміни, що відбуваються в українському суспільстві, осучаснення освітньої системи, досягнення в галузі практики викладання іноземної мови поставили перед кожним педагогом необхідність оновлення змісту і методів навчання іноземної мови.

Інформаційні технології – вимога сьогодення, що дозволяє створити суспільство, засноване на знаннях. Новітні інформаційні технології стрімко ввірвалися в усі сфери нашого життя. Вони спрощують спілкування та співробітництво. Суспільство, яке дбає про своє майбутнє, має усвідомити колосальні можливості, привнесені новими інформаційними технологіями, та навчитися застосовувати їх, у першу чергу, в освіті.

Викладач має враховувати особливу специфіку заняття з іноземної мови: в Запорізькому педагогічному коледжі на 4 курсі німецька та французька мови вивчаються як друга іноземна після англійської, студенти постійно знаходяться в ситуації багатомовності (українська, російська, англійська та французька або німецька мови.) Але контакт декількох мов вносить не лише додаткові помилки і плутанину, а й має позитивні аспекти. Досвід вивчення першої іноземної мови сприяє розвитку рецептивних і продуктивних умінь під час опанування другою іноземною мовою не лише у плані перенесення значення слів. Велике значення має те, що можна провести паралелі між першою іноземною мовою та другою або, навпаки, простежити відмінності, які слугуватимуть контрастом для кращого унаочнення.

Вправи і завдання у навчальній ситуації “Німецька(французька) мова після англійської” розробляються з урахуванням таких засад:

1. Англійська , німецька, французька як романо - германські мови споріднені в багатьох аспектах. Насамперед, це простежується у лексиці, вимові, інтонації, правописі, і, особливо, граматиці.

2. Для вивчення другої іноземної мови, зазвичай, виділяється менше часу, ніж для першої. Це означає, що темп заняття має бути вищим (більше навчального матеріалу на занятті, коротші пояснення, інтенсивніша робота із вправами).

3. На заняттях першої іноземної мови студенти ознайомилися з можливими формами вправ і мають певний досвід, який можна використати і збагатити для вивчення другої мови.

4. Завдання і вправи орієнтовані насамперед на порівняння та обговорення аналогій і розбіжностей, мета яких – встановити зв'язки між рідною мовою, першою іноземною та другою іноземною.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час комунікативного навчання іноземної мови значно підвищує якість подачі матеріалу та ефективність засвоєння цього матеріалу студентами. Ефективність НВП забезпечується використанням аудіо-візуальних та інтерактивних засобів навчання, таких як презентації, відеоролики, ресурси мережі Інтернет, навчальні, документальні та художні фільми.

Питання впровадження інноваційних технологій при формуванні комунікативної компетенції студентів німецької(французької) мови як другої іноземної має безпосередню практичну значущість для студентів, що навчаються в умовах поглибленого вивчення мов, застосовують знання іноземної мови в творчих та інтелектуальних конкурсах, , пов'язують вибір майбутньої професії з вивченням (володінням) двома-трьома іноземними мовами тощо.

Діяльнісна суть комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови реалізується в умовах гуманістичного підходу до навчання. За такого підходу створюються позитивні умови для активного і вільного розвитку особистості. Студенти мають змогу вільно висловлювати свої думки в процесі спілкування.

Одним з головних критеріїв комунікативного підходу у навчанні є створення мовленнєвих ситуацій в процесі навчання, наближених до реальних.

Таким чином, можна зробити висновок, що досягнення належних результатів у вивченні другої іноземної мови, формуванні високого рівня володіння комунікативною компетенцією неможливе без використання інноваційних технологій, заснованих на особистісно орієнтованому навчанні, а саме:

- розвивального навчання
- інтерактивного навчання

- навчання з використанням ІКТ
- креативного навчання
- проектної роботи.

Для організації самостійної роботи студентів велике значення має навчально-методичне забезпечення, яке розроблене викладачами. З метою допомоги студентам в самостійному оволодінні знаннями викладачі іноземних мов Запорізького педагогічного коледжу підготували методичні рекомендації, основними складовими яких є: тема; план; література; перелік знань і вмінь, набутих студентами після опрацювання теми; конкретні завдання студентів з кожного питання із методичними порадами щодо їх виконання; перелік контрольних питань для самоперевірки. Ми маємо свій електронний навчально-методичний комплекс, який допомагає студенту якісніше засвоїти матеріал, вивільняє час для аналізу результатів, вирішує проблему недостатнього забезпечення студентів друкованою навчальною літературою.

Таблиця 1
Приклад застосування інноваційних освітніх технологій
у процесі формування комунікативної компетентності студентів

Технологія	Техніки, прийоми формування	Зміст комунікативної компетенції
Інформаційна технологія	Створення презентації Power Point	Вміння розповісти про проведення дозвілля під час канікул, візуалізуючи доповідь, використовувати активну лексику з теми «Meine Ferien» в усній та письмовій формі
	Подання нового матеріалу з використанням презентації Power Point	Оволодіння вмінням отримати інформацію з текстів та усного мовлення за допомогою візуальної підказки
	Робота з навчальним відеофільмом	Вдосконалення вміння сприймати основний зміст відеоролику пізнавального та країнознавчого характеру, узагальнювати інформацію та співставляти її з власним досвідом, робити власні висновки та оцінки, використовувати лінгвістичну здогадку
	Карусель «Давай знайомитися»	Відпрацювання вміння представити себе, ставити запитання різних типів та адекватно реагувати на репліки співрозмовника
	Робота в парах «Ти мені, я тобі»	Застосування вміння ставити запитання різних типів, знаходити найбільш значущу інформацію в прочитаному за наявності незнайомих

Інтерактивні технології кооперованого навчання		мовних засобів, використовувати вміння пере-питувати та пояснювати
	Робота в парах	Застосування вміння без попередньої підготовки вести бесіду, спонтанно реагуючи на поведінку партнера, беручи до уваги норми ввічливості
	Робота в малих групах «Лист другу»	Написання листа другу, використовуючи мовні кліше, викладаючи різні факти та події
	Мозковий штурм	Вміння висловлювати свої думки без попередньої підготовки відповідно до прочитаного та почутого, використовувати власний життєвий досвід
	Метод ПРЕС Опрацювання дискусійних питань	Уміння висловлюватися стосовно проблеми, використовуючи свій життєвий досвід для підтвердження/спростування інформації.
Проектування	Відеопроєкт «Моя кімната»	Практичне застосування вивченого лексичного та граматичного матеріалу з теми «Моя квартира» (опису приміщення та вказування на розташування предметів)
	Відеопроєкт «Світ моїх захоплень»	Вміння презентувати інформацію у вигляді власного відеороліку, використовуючи певні мовні кліше, культурні реалії, звичаї, традиції рідної країни
Навчання у грі	Грамматична гра	Виконання циклу граматичних вправ
	Рольова гра «Друг загубився»	Вміння вести бесіду з однією особою в контексті певної ситуації, використовуючи мовні зразки для опису зовнішності особи

Таблиця 2
Доцільність застосування певних педагогічних прийомів у процесі формування комунікативної компетентності студента

Типи занять за дидактичними цілями	Дидактичні задачі	Методи, прийоми
Заняття вивчення нового матеріалу	Засвоєння нових понять та способів дій, самостійна пошукова діяльність	Метод «mind-map» Метод «Brain Storming» Метод «Cluster-Method» «Вчимося разом»

		«Асоціації»
Заняття на вдосконалення знань, умінь, навичок	Систематизація та узагальнення нових знань, формування вмінь та навичок, застосування знань на практиці, повторення та закріплення раніше отриманих навичок	Метод «Знаємо-хочемо дізнатися - дізналися» «Карусель» Навчання за комп'ютерною підтримкою «Займи позицію»
Заняття на узагальнення та систематизації	Встановлення рівня володіння студентами теоретичним знаннями та методами пізнавальної діяльності по ключовим питанням, перевірка та оцінка знань, умінь та навичок студентів з усього програмного матеріалу, що вивчався	Метод евристичних запитань Рольова гра Колаж
Комбіноване заняття	Повторення та перевірка знань студентів, виявлення глибини розуміння та ступеню міцності вивченого на попередніх заняттях, актуалізація необхідних знань та способів діяльності для наступної роботи;	Групова дискусія Дерево рішень Метод «Кейс - стаді» Метод «Прес» Ділова гра
Заняття контролю та корекції знань, умінь та навичок	Визначення ступеню засвоєння студентами навчального матеріалу	«Elfchen» «Übungen selbst gemacht» Презентація та оцінка проєктів Творче письмо

ВИСНОВКИ:

1. Основною метою навчання іноземним мовам є розвиток здібностей студентів використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу, досягнення ними рівня комунікативної компетенції, достатнього для здійснення спілкування в певних комунікативних сферах.

2. Комунікативний метод навчання іноземних мов базується на тому, що процес навчання є моделлю комунікації. Оволодіння студентами вміннями іншомовного спілкування передбачає формування у них достатнього рівня комунікативної компетенції, зміст якої включає мовну компетенцію; мовленнєву компетенцію; соціокультурну та соціолінгвістичну компетенції; дискурсивну компетенцію; стратегічну компетенцію. Формування комунікативної компетенції на заняттях другої іноземної мови передбачає дотримання принципів мовленнєво-розумової діяльності, індивідуалізації, функціональності, ситуативності, новизни.

3. Ефективним у вивченні німецької або французької мови як другої, формуванні високого рівня володіння комунікативною компетенцією є використання інструментів

інноваційних технологій, заснованих на особистісно орієнтованому навчанні: розвивального навчання, інтерактивного навчання, навчання з використанням ІКТ, креативного навчання, проектної роботи.

Бібліографічні посилання

1. Бочарова Л.Н. Ігри на уроках англійської мови на початковій і середній ступіні навчання // Іноземні мови в школі.- 1996.- № 3. – С.50-55
2. Вишневецький О.І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови: Посібник для вчителів.- К.: Радянська школа,1989.- 224с.
3. Гапонова С.В. Сучасні методи викладання іноземних мов за кордоном (англ. мова) // Іноземні мови.- 1998.- № 1.-С.24-31
4. Гаркуша В.В. Формування навичок спілкування і комунікативних здібностей у процесі особистісно-орієнтованого навчання усного іноземного мовлення. Автореферат.- НДІ психології України -К.,1992
5. Денисенко М. Принципи комунікативно- орієнтованого навчання: (На прикладі вивчення англійської мови) // English.- 2002.- № 25.-С. 37
6. Єрмоленко Л.П. Комунікативний підхід до навчання англійської мови в середній школі // Іноземні мови.- 2002.- № 3.- С.10-11
7. Житник Б. Основи сучасного навчання .Вкладка // Завуч.-2002.-№1.-С.1-8
8. Лобанова В. Рольова гра на заняттях з англійської мови. // Рідна школа.- 2002.- №10.- С.51-52
9. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов // Іноземні мови.- 2002.- № 1.-С.39-46
10. Цетлин В.С. Реальні ситуації спілкування на уроці // Іноземні мови в школі.- 2000.- № 3.- С.24-26

